

Йордан Йовков

Дивачка

Един бял гъсок – бял отдолу, от човката чак до опашката, но с леки пепеляви петна по гърба и по крилата – стои под салкъма, близо до каменното корито, в което наливат вода за кокошките и от което сега е протекла малка вадичка. Гъсокът си стои все тук и дреме на един крак, прегънал назад дългата си шия като въже, червената му човка скрита между перата на гърба му. Понякога той присяда на земята и като извие шия напред като лебед, позаравя сега човката си в издутата перушина на гърдите си и пак дреме. Синкава ципа, като сянка, минава над очите му и ги затваря.

Слънцето е вече височко и припича. Това е първа пролетна горещина – навред е зелено, навред цвят, а въздухът е спарен, тежък, слънцето гори. Само под салкъма, пред господарската къща, гдето лежи гъсокът, се извира кръг от черна сянка и е малко хладничко. Извън тоя кръг е жегла. Някои кокошки се къпят в праха, някои – между тях и един пъстър, белогривест петел – стоят на сянка край дуvara. Повечето кокошки ходят из двора, из градината, а някои са излезли и вън, в полето. Както тичат да ловят скакалци, между тревата се чернеят само опашките им.

Някаква сянка се плъзва по земята. „Кър! Кър!“ – вика петелът замислено, небрежно и поглежда с едно око към небето. Той е спокоен, но кокошките, които се къпят в праха, скачат на крака, ония от полето се спасяват с луд бяг, като крещят уплашено и си помагат в бягането и с крилата. Но тревогата изведнаж спира: голямата птица, която лети над чифлика, не е орел, а щъркел. Ето го, присвил крилата си надолу и отпуснал дългите си крака като котва, той се спуща на гнездото си на саплька. И изтраква оттам като клепало. Гъсокът, който повече от любопитство наблюдава с едно око нагоре, отново застава на един крак и задрямва.

По едно време излиза Галунка от къщи с едно решето в ръце. Тя още не сварва да извика: „Кът! кът! кът кът!“ – и от всички страни, със същия луд бяг, с кръсък и с отпуснати крила, за да тичат по-бързо, също както бяха правили преди малко, когато мислеха, че има орел – кокошките идат към нея. Около Галунка се събира голям гъст и пъстър куп, сред който тя, като гребе от решето, хвърля шепа след шепа просо, което светва във въздуха на златни струи. Някоя кокошка подскача и изкрещява, клъвната от друга. Други се сбиват, настръхнали, с разрошени шии. С една дълга пръчка Галунка турга ред сред тоя гледеи и немирнен народ – по-чуква лошите, които се кълват, почуква и много лакомите, за да идат по-назад, та да могат и по-слабите и по-малките да си клъвнат и те нещичко.

Но ето че Галунка сякаш забравя кокошките. Тя и без това е свършила вече просото, но си държи едната ръка в решетото и усмихната, зарадвана, гледа настрана: гледа една сива патица, сива като яребица, също като яребица поръсена с тъмночервени капки по гърдите, с тънък бял пръстен около шията. Около нея, като живи, пъргави буболечки, ходят из тревата малки патета, черни, с жълти петна като очи, с широки човчици като лопатки.

Сивата патица е любимката на Галунка. Патиците, както се знае, рядко люпят и с яйцата им насаждат кокошки, но сивата патица беше измътила сама – още една причина, за да я обича Галунка. Никой не беше я видял кога ходи, кога несе в гнездото си – там, в най-забутаното място на градината, край дуvara, сред гъста и висока коприва. Тъдява бос човек не можеше да пристъпи, защото всетам хвърляха остри ръждасали тенекии и късове от стъкла, пък и всеки се страхуваше, че има там змии. И его отгук, от тоя буренак, сивата патица изведе един ден чедлата си.

Галунка остави кокошките, хвърли пръчката. От решетото тя извади един череп от счупена паница, в който имаше забъркани трици, взе от тях и хвърли на сивата патица. Като същи бръмбарчета, бързи, лакомни, патетата се нахвърляха на триците, като идеха чак до ръцете на Галунка, а майка им, патицата, стоеше настрана. И искаше да избяга, и не можеше да ги остави. Меко, пресипнало погракваше.

– Ела де, страхливке, какво бягаш такваз – говореше и Галунка. – Ух, каква си дивачка... Луда...

С подигната глава, изгладена, спретната, патицата като че щеше да хвъркне – толкоз много приличаше на дива. Неопитомена беше, недоверчива, хубавица беше и все пак имаше майчинско сърце.

„Колко жени, докато са момичета, само защото са по-весели, по-палави – мислеше си Галунка и имаше пред вид и себе си, – смятат ги за некадърни да свъртят дом и къща, а те отпосле стават най-добри къщовници и най-добри майки.“

Такава беше и сивата патица и затуй Галунка си я обичаше. Като и се нагледа, като изтърси на тревата всички трици, все тъй усмихната, със запретнати обли ръце, хубава, Галунка се обърна да си влезе в къщи. Сега тя забеляза, че на мястото, гдето беше хранила кокошките, нямаше нищо – нито просо, нито кокошки. Всички бяха се пръснали пак из двора, из градината, из полето. Само гъсокът си седеше под салкъма, близо до коритото, и гледаше към избата. Тоя внимателен поглед, тия остри червени зеници, които чакат нещо, напомниха на Галунка, че има още

една работа. Тя остави решетото на стълбата и влезе в избата. Гъсокът стана и подигна глава.

От тъмния отвор на избата, като от много далеч, се чу вик на гъска. На тоя вик гъсокът отговори с друг, пронизителен вик, издигна единия си крак, подържа го и го спусна пак на земята. Една гъска, също тъй бяла с пепеляви петна, излезе от избата. Тя беше насадена и мътеше там. Още по един вик от едната и другата страна, след туй гъсокът и гъската се срещат и радостно си забъбрюват нещо.

След туй, като се поклащат, близо един до друг, те тръгват из двора. Галунка им изнасяше мамулени зърна, ядяха двамата. По-право, ядеше само гъската, а той, доволен, я гледаше. После пак тръгнаха из двора, като все си бърбореха нещо.

Така те се разхождаха наедно, докато гъската си починеше. Галунка дохождаше и я затваряше в избата. Отвътре, неясно, като от много далече, се чуваше вик, на него отговаряше гъсокът. След туй, някак глупаво учуден, като втрещен, той гледаше затворената врата на избата. Опитваше се да походи из двора, поклащаше се като пиян и тук-таме, лениво и без желание, откъсваше си по някой стрък трева. На едно място той спира невеселата си разходка, обръща се и се ослушва: като че го вика някой. Той се връща, отпуска се на тревата под салкъма и гледа към вратата на избата.

Тук той прекарва до вечерта, на същото място е и на другия ден. Опитва всички начини на дрямка: на един крак, приседнал на земята, с обърната назад глава или с глава към гърдите. Тъй той дочаква часа, когато Галунка ще нахрани пак кокошките, ще се порадва на дивачката и след туй ще пусне гъската. И пак ще се поразходят с нея и ще си бърбрят. Но ето, случи се тъй, че два дни поред Галунка не пусна гъската. Но усмихната, весела, слизаше пак бързо-бързо в избата и все поглеждаше гъсока. А той все тъй учудено и втрещено гледаше към вратата на избата. Чуваше някакви нови, някакви странни звукове. Не лягаше вече, а с подигната глава гледаше и слушаше.

На третия ден Галунка, все тъй усмихната, отвори вратата, чу се отвътре, задавен и далечен, викът на гъската – отговори и, както винаги, и гъсокът. Но тоя път викът му беше висок, тържествен. Пред Галунка, през прага, с гъската заедно, наизскачаха десетина патета, жълти, пухкави. Гъсокът не тръгна към тях, остана на мястото си. Загледа ги с едно око, с друго. После стана нещо неочаквано: гъсокът дигна единия си крак с черна сгърчена ципа, подържа го като изтръпнал и го пусна. После дигна и другия. И току заскача, затапа ту с единия си, ту с другия си

крак, ту по-бързо, ту по-бавно, като че заигра хоро. И все дигаше глава, и все се кокорчеше някак смешно и важно.

Като свърши танеца си, гъсокът отърча към патетата, простря над тях шията си, същото направи и гъската, и малките – и всички наедно забъбриха шумно, радостно. Като че тая среща я бяха чакали отдавна от едната и от другата страна и имаха много нещо да си кажат.

Изведнаж гъсокът остави патетата, спусна се върху Аго, който идеше откъм дама, и го задърпа за панталоните.

– Ух, какъв е... хапе... Като куче хапе... Хайде! Марш! – викаше Аго и махаше с ръце, за да пропъди гъсока.

Патетата, с гъската посред, тръгнаха към вратника. Гъсокът се спусна и засъска подир едно куче. После на пътя му се изпречи белогривестият петел, гъсокът пропъди и него. През вратника семейството излезе във на поляната. Тревата беше чиста, топла, огряна от слънцето. За пръв път патетата се учеха да пасат: някое залавяше стрък трева, теглеше с всички сили, тревицата се скъсваше и патето се търкулваше на земята. После започваше изново. Същото правеха и другите. С подигната глава, като войник, с дързък и зъл огън в червените си зеници, гъсокът се оглеждаше на всички страни, готов да посрещне всяка опасност.

Галунка не се погрижи вече за гъските. Тя беше вече при сивата патица и, както винаги, гледаше я усмихната и и се радваше.

– Ела, дивачке... Ела, хубавице – говореше и тя.

И докато патенцата и, повечето черни, с малки жълти петна, с широки човчици като лопатки, се трупаха като чевръсти буболечки около триците, сивата патица стоеше все настрана.

– Дива си, дива... – говореше и Галунка.

Тя наистина беше дива. Но беше хубава, с пригладени пера, напета, червена по гърдите, като яребица. И добра майка беше – сама, без ничия помощ, беше извела челядта си из гъстия страшен буренак, гдето имаше нахвърляни зелени стъкла и се въдеха змии.

КРАЙ

Източник: Словото
Набиране: екип на abc дизайн или Мартин Митов

Публикация

Йордан Йовков, „Събрани съчинения в шест тома“, Том трети; „Български писател“,
С. 1977. Под общата редакцията на Симеон Султанов.

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/7838>]